

Załącznik do uchwały nr 87/2016
Rady Nadzorczej WFOŚiGW w Lublinie
z dnia 30 września 2016 r.

Strategia Działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie na lata 2017-2020

Lublin, wrzesień 2016 rok

Spis treści

I.	Wprowadzenie	3
II.	Założenia do opracowania Strategii WFOŚiGW w Lublinie na lata 2017-2020	3
II.1.	Podstawa prawna	3
II.2.	Założenia wynikające ze „Wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017 – 2020”	3
II.3.	Spójność Strategii z innymi dokumentami krajowymi i regionalnymi	4
III.	Diagnoza stanu środowiska i sytuacji gospodarczej w województwie lubelskim	5
III.1.	Uwarunkowania środowiskowe	5
III.2.	Sytuacja społeczno-gospodarcza	9
IV.	Strategia działania WFOŚiGW w Lublinie w latach 2013 – 2016	11
IV.1.	Synteza strategii	11
IV.2.	Wsparcie w latach 2013 – 2016	12
V.	Cel generalny, misja i priorytety działalności WFOŚiGW w Lublinie w latach 2017 – 2020	15
V.1.	Cel generalny	15
V.2.	Misja	15
V.3.	Priorytety i kierunki działań przewidzianych do wsparcia finansowego	15
V.3.1.	Priorytet 1 – Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	16
V.3.2.	Priorytet 2 – Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi	17
V.3.3.	Priorytet 3 – Ochrona atmosfery	18
V.3.4.	Priorytet 4 – Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów	19
V.3.5.	Priorytet 5 – Edukacja ekologiczna	21
V.3.6.	Priorytet 6 – Monitoring środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne	21
VI.	Wskaźniki i efekty ekologiczne	22
VII.	Analiza SWOT WFOŚiGW w Lublinie i instrumenty finansowe	23
VIII.	Finansowanie	26
IX.	Współpraca z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i innymi wojewódzkimi funduszami	27
X.	Aktualizacja i ocena funkcjonowania strategii	28

I. Wprowadzenie

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie zwany dalej Funduszem jako samodzielna instytucja finansowa, posiadająca osobowość prawną, działa od 1 lipca 1993 r. Od 1 stycznia 2010 roku Fundusz jest samorządową osobą prawną w rozumieniu art. 9 pkt 14) ustawy o finansach publicznych z dnia 27.08.2009 r. Fundusz działa na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2016r. poz.672 ze zm.). Fundusz od początku swojej działalności obsługuje środki pochodzące z kar i opłat środowiskowych. Jest finansowym realizatorem polityki ekologicznej państwa i polityki Województwa Lubelskiego w obszarze ochrony środowiska zapisanych w regionalnych strategiach i programach.

Od 2004 r. Wojewódzki Fundusz bierze również aktywny udział w wypełnianiu zobowiązań wynikających z traktatu akcesyjnego poprzez maksymalną absorpcję środków Unii Europejskiej w zakresie inwestycji ochrony środowiska. Na mocy porozumienia zawartego pomiędzy Ministrem Środowiska i wojewódzkimi funduszami od 2007 r. Fundusz jest instytucją wdrażającą dla projektów I i II osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko POIiŚ 2007-2013.

„Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie na lata 2017-2020” - zwana dalej Strategią - określa najważniejsze cele i kierunki działania, natomiast szczegółowe zadania Funduszu będą zawierały opracowywane corocznie listy przedsięwzięć priorytetowych oraz plany działalności. Zasady udzielania pomocy finansowej, kryteria wyboru przedsięwzięć oraz opracowywane plany - będą dostosowane do obowiązującego prawodawstwa i polityki ekologicznej Województwa Lubelskiego.

II. Założenia do opracowania Strategii WFOŚiGW w Lublinie na lata 2017-2020

II.1. Podstawa prawna

Opracowanie Strategii wynika bezpośrednio z ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2016r. poz.672 ze zm.). Ustawa ta zobowiązuje zarządy wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej do opracowywania projektów strategii działania wojewódzkich funduszy (art. 400k ust.3 pkt 1), natomiast Rady Nadzorcze do uchwalenia „raz na cztery lata, strategii działania wojewódzkich funduszy, wynikających ze wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy oraz z uwarunkowań regionalnych, do dnia 30 września roku poprzedzającego pierwszy rok objęty tymi strategiami” (art. 400h ust.4 pkt 1).

II.2. Założenia wynikające ze „Wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017 – 2020”

Wspólna Strategia Działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020 – zwana dalej Wspólną Strategią - wyznacza główne obszary działalności Funduszy. W strategii zdefiniowano misję i cel generalny Funduszy, sformułowano mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla systemu Funduszy.

Celem generalnym Funduszy jest poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku przy pełnym oraz zgodnym z zasadami zrównoważonego rozwoju wykorzystaniu środków pochodzących z Unii Europejskiej na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

Wspólna Strategia identyfikuje najbardziej istotne dla Funduszy cele merytorycznej działalności (cele środowiskowe – dziedzinowe i horyzontalne) oraz priorytety w zakresie współpracy.

Dziedzinowymi celami środowiskowymi, na których koncentrować się będzie działalność Funduszy będą:

- Adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna;
- Ochrona powietrza;

- Ochrona wód;
- Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami;
- Różnorodność biologiczna.

Wspólne dla dziedzinowych priorytetów środowiskowych będą cele horyzontalne:

- poprawa stanu środowiska poprzez wsparcie realizacji zobowiązań środowiskowych, w szczególności wynikających z prawa Unii Europejskiej;
- pełne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną;
- wdrażanie innowacji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii, gospodarki o obiegu zamkniętym, niskoemisyjności gospodarki i społeczeństwa oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy, rozwoju nowych technik i technologii służących między innymi racjonalnej gospodarce zasobami naturalnymi, zapobiegania powstawaniu lub ograniczenie emisji do środowiska;
- edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju;
- zrównoważone, efektywne korzystanie z zasobów, w tym z surowców pierwotnych.

Dla zachowania spójności i ukierunkowania całego systemu Funduszy Wspólna Strategia wskazuje obszar niezbędnej współpracy, która odbywać się będzie poprzez realizację priorytetów w zakresie:

- finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej;
- komunikacji i obsługi beneficjentów;
- rozwoju systemu Funduszy.

II.3. Spójność Strategii z innymi dokumentami krajowymi i regionalnymi

„Strategia Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie na lata 2017-2020” w swoich założeniach zachowuje spójność z:

1/ krajowymi dokumentami strategicznymi:

- „Strategią Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Perspektywa 2020” (BEiŚ),
- „Strategią Innowacyjności i Efektywności Gospodarki”,
- „Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych”,
- „Krajowym Planem Gospodarki Odpadami”,
- „Programem ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020”.

2/ dokumentami o charakterze regionalnym :

- „Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do roku 2030”,
- „Programem ochrony środowiska województwa lubelskiego 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”,
- „Programem gospodarki wodnej województwa lubelskiego”,
- „Programem małej retencji wodnej województwa lubelskiego”,
- „Planem gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego”,
- „Programem usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2012 – 2032”,
- „Programem rozwoju energetyki dla województwa lubelskiego”,
- „Programem ochrony powietrza dla strefy lubelskiej”,
- „Programem ochrony powietrza dla strefy Aglomeracja Lubelska”.

III. Diagnoza stanu środowiska i sytuacji gospodarczej w województwie lubelskim

III.1. Uwarunkowania środowiskowe¹

Dziedzictwo przyrodnicze

Województwo lubelskie charakteryzuje się bardzo wysokimi, w niektórych fragmentach wręcz unikatowymi, walorami dziedzictwa przyrodniczego. Szczególnie bogata różnorodność biologiczna i krajobrazowa jest uwarunkowana położeniem fizjograficznym i geobotanicznym, a także stosunkowo niewielkim stopniem antropogenicznego przekształcenia znacznych części terenu. Województwo, na tle innych regionów Polski posiada swoje specyficzne cechy. Położone jest na przecięciu wielu ważnych granic przyrodniczych. Z północy na południe przebiega fizjograficzna granica pomiędzy Europą Wschodnią i Europą Zachodnią. Ze wschodu na zachód - przecina ją granica Pasa Wielkich Dolin oraz Pasa Wyżyn i Starych Gór Europy. Województwo cechuje się bardzo dużym zróżnicowaniem fizjograficznym. Znajdują się tu obszary nizinne, w tym pojezierze, obszary wyżynne, w tym Roztocze charakterem nawiązujące do gór.

Bogactwo walorów przyrodniczych zostało objęte dobrze rozbudowanym systemem obszarów chronionych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony wartości i cech wyróżniających przyrodę Lubelszczyzny. Obszary prawnie chronione zajmują łącznie 570 282,9 ha, co stanowi 22,7% powierzchni województwa. Na system obszarów chronionych składają się:

- 2 parki narodowe – Roztoczański i Poleski,
- 17 parków krajobrazowych
- 17 obszarów chronionego krajobrazu
- 86 rezerwatów przyrody.

System uzupełniają użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, stanowiska dokumentacyjne oraz pomniki przyrody.

Tereny o szczególnym znaczeniu dla ochrony wartości przyrodniczych objęte są europejską siecią ekologiczną Natura 2000. Na obszarze województwa lubelskiego wyznaczono 23 obszary specjalnej ochrony ptaków oraz 101 specjalnych obszarów ochrony siedlisk, co stawia województwo na pierwszym miejscu w kraju pod względem ich liczby. Najcenniejsze ekosystemy związane są z dolinami dużych rzek: Wisły, Bugu i Wieprza, które pełnią funkcje korytarzy ekologicznych. Ważną rolę pełnią duże kompleksy leśne: Puszcza Solska, Lasy Janowskie, Lasy Strzeleckie oraz Lasy Parczewskie, które są ostojami wielu rzadkich gatunków zwierząt i roślin. Na terenie Lubelszczyzny zachowały się również duże kompleksy wodno-torfowiskowe na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim i torfowiska węglanowe w okolicach Chełma. W województwie lubelskim występują jedyne w kraju kolonie susła perełkowanego oraz największe w Polsce stanowiska żółwia błotnego.

Największy z obszarów siedliskowych w województwie to Uroczyska Puszczy Solskiej – został on utworzony dla ochrony 17 typów siedlisk i 18 gatunków roślin i zwierząt, z których najważniejsze w obszarze to bory i lasy bagienne oraz populacja kumaka nizinnego szacowana na ponad 500 osobników.

Wody

Województwo lubelskie leży w dorzeczu Wisły w obrębie dwóch regionów wodnych: Wisły Środkowej i Wisły Górnej i zaliczane jest do mało zasobnych w wody powierzchniowe. Głównymi rzekami

¹ Opracowano na podstawie danych: Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl (wg stanu na dzień 31.12.2014r.), Urzędu Statystycznego w Lublinie, „Programu ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 r.”, „Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego”, danych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Lublinie pochodzących z „Raportu o stanie środowiska naturalnego województwa lubelskiego w roku 2014”, Wojewódzkiego Systemu Odpadowego.

Lubelszczyznę są: Wisła, Bug, Wieprz, Krzna, Bystrzyca i Huczwa. Wyżyna Lubelska posiada rzadką sieć rzeczną, a tereny wokół Lublina zagrożone są deficytem wody. Duże zaplecze wody stanowi Polesie, a szczególnie jego część południowa z licznymi jeziorami (68 jezior Równiny Łęczyńsko-Włodawskiej). Lubelszczyzna jest jednym z najbardziej zasobnych w wody podziemne regionów w kraju. Według badań Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego zasoby eksploatacyjne wód podziemnych w 2014 r. wynosiły 1 238,1 hm³ i stanowiły 7% w skali kraju (17 598,7 hm³) (7 miejsce w Polsce).

W 2014 r. na potrzeby gospodarki i ludności województwa lubelskiego pobrano łącznie 350,6 hm³ wody, z czego 32,1% na cele produkcyjne z ujęć własnych, 42,8% do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych, a także 25% do eksploatacji sieci wodociągowej. W województwie lubelskim źródłem zaopatrzenia wodociągów sieciowych są zasoby wód podziemnych. W 2015 r. całkowita długość eksploatowanej sieci wodociągowej wynosiła 21023,5 km i stanowiła 7,1% długości sieci w Polsce (5 miejsce w kraju). Z ogółu budynków mieszkalnych 80% jest wyposażona w instalacje sieci wodociągowej. Województwo lubelskie jako jedyne w kraju nie korzysta z powierzchniowych ujęć wody na cele eksploatacji sieci wodociągowej.

W 2014 r. z terenu województwa lubelskiego odprowadzono do wód powierzchniowych lub ziemi łącznie 152,2 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych, co stanowi 1,7% ilości odprowadzanej z całego kraju i plasuje nasze województwo na 9 miejscu w Polsce. Większość tj. 67,6% ogółu ścieków stanowiły ścieki przemysłowe w ilości 102,8 hm³ (w tym wody chłodnicze 79,9 hm³). Od 2005 r. ilość odprowadzonych ścieków wymagających oczyszczenia (tj. z wyłączeniem wód chłodniczych) utrzymuje się na zbliżonym poziomie, wynoszącym nieco ponad 70 hm³.

Na koniec 2014 r. w województwie lubelskim działało 351 oczyszczalni ścieków, w tym 286 komunalnych i 65 przemysłowych, które odprowadziły łącznie do wód i do ziemi 71,8 hm³ ścieków. Z ogólnej ilości ścieków wymagających oczyszczenia wynoszącej 72,3 hm³ aż 99,4% zostało oczyszczonych, a tylko 0,6% odprowadzono bez oczyszczenia. Na obszarach miejskich około 95,2% ludności korzysta z oczyszczalni ścieków (88,3% korzysta z sieci kanalizacyjnej), natomiast na terenach wiejskich zaledwie 23%. Ogółem na obszarze województwa lubelskiego z oczyszczalni ścieków korzysta 56,4% ludności. W stosunku do roku 2010 nastąpił wzrost procentowego wskaźnika ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków o 3,4%.

Gospodarka wodno-ściekowa województwa lubelskiego cechuje się nadal zbyt wolnym w stosunku do potrzeb rozwojem sieci kanalizacyjnej. Całkowita długość eksploatowanej sieci kanalizacyjnej na koniec 2015 r. wynosiła 6278,9 km i stanowiła 4,2% długości sieci w Polsce (9 miejsce w kraju). Według szacunków na obszarze województwa lubelskiego z ogółu budynków mieszkalnych tylko 27,7% było podłączonych do sieci kanalizacyjnej, znacznie mniej niż średnia krajowa wynosząca 48,9%. W województwie lubelskim występują znaczne dysproporcje w wyposażeniu w urządzenia kanalizacji sanitarnej pomiędzy miastem i wsią. W 2015 r. na obszarach wiejskich udział budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej wynosił zaledwie 12,8% i był niemal pięciokrotnie mniejszy niż udział budynków podłączonych do sieci wodociągowej.

Poziom wyposażenia województwa lubelskiego w sieci wodociągowe i kanalizacyjne jest zróżnicowany w poszczególnych powiatach. Dobre wyposażenie niektórych powiatów w kanalizację wiąże się z konsekwentnym finansowaniem przez gminy inwestycji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Czynnikiem spowalniającym rozwój infrastruktury kanalizacyjnej w województwie, jak i w kraju, oprócz możliwości finansowych gmin, jest brak celowości jej rozbudowy na terenach o zabudowie rozproszonej. Na tego typu obszarach racjonalna jest budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.

Powietrze

Lubelszczyzna jest regionem o średnim poziomie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Według danych GUS za 2014 rok, emisja zanieczyszczeń do powietrza z 95 zakładów szczególnie uciążliwych wyniosła 4 973,1 tys. Mg, w tym: emisja pyłów 1,9 tys. Mg i emisja gazów (z uwzględnieniem CO₂) 4 971,2 tys. Mg. Udział wyemitowanych zanieczyszczeń pyłowych stanowił 4%, a gazowych 2,4% emisji krajowej i sytuuje województwo lubelskie na miejscu 11 w emisji pyłów i 12 w emisji gazów (z CO₂) z zakładów szczególnie uciążliwych. Największe ilości zanieczyszczeń do

powietrza na terenie województwa wprowadziły: Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. w Puławach, Cemex Polska Sp. z o.o. Zakład Cementownia Chełm, Elektrociepłownia Lublin-Wrotków Sp. z o.o. w Lublinie, Cementownia Rejowiec S.A. w Rejowcu Fabrycznym, MEGATEM EC-LUBLIN Sp. z o.o. w Lublinie. Na przełomie ostatnich lat notowany jest sukcesywny spadek emisji pyłów i dwutlenku siarki do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych. Emisja dwutlenku węgla od roku 2010 utrzymuje się na porównywalnym poziomie, natomiast w odniesieniu do roku 2013 o 4,5% wzrosła emisja tlenków azotu, a o 13,2% tlenku węgla.

Znaczący wpływ na jakość powietrza mają również zanieczyszczenia wprowadzane ze źródeł powierzchniowych tzw. „niska emisja” oraz środków transportu (emisja liniowa). Szacowany udział niskiej emisji w całkowitej emisji pyłów i gazów (bez CO₂ i CO) wynosi 59,8%, natomiast udział emisji liniowej 23,5%. Pozostałą część 16,7% stanowi emisja punktowa tj. pochodząca z procesów energetycznego spalania paliw oraz przemysłowych procesów technologicznych.

Sektor energetyczny i przemysłowy stale podejmuje działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez inwestycje zmierzające do poprawy efektywności energetycznej, zmniejszenia zapotrzebowania na ciepło i energię elektryczną, skuteczniejszego działania urządzeń oczyszczających oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Dzięki licznym inwestycjom stopień redukcji zanieczyszczeń w zakładach województwa lubelskiego był stosunkowo wysoki. Wg danych GUS, ilość zanieczyszczeń zatrzymanych w urządzeniach do ich redukcji w 2014 r. (w % zanieczyszczeń wytworzonych) wynosiła: pyłów – 98,4%, gazów – 87,4%.

Działania na rzecz poprawy jakości powietrza podejmowane są również w sektorze komunalno-bytowym oraz transportowym. Sukcesywnie prowadzone są termomodernizacje budynków, likwidowane są lokalne źródła ciepła, realizowana jest modernizacja i rozbudowa sieci ciepłej i gazowej, rośnie również wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii /OZE/. Ponadto rozwija się i unowocześnia transport zbiorowy oraz budowane są ścieżki rowerowe.

Zdecydowana większość wyprodukowanej w regionie energii elektrycznej pochodziła ze źródeł konwencjonalnych. Udział OZE w produkcji energii elektrycznej w woj. lubelskim sukcesywnie wzrasta i w 2014 r. wyniósł 4,4%. (w 2013 r. – 3,8%). Z uwagi na warunki klimatyczne (Lubelszczyzna należy do najbardziej nasłonecznionych regionów w kraju) oraz rolniczy charakter województwa największy potencjał ma tu energia słoneczna i biomasa. Według danych Urzędu Regulacji Energetyki na dzień 30.06.2016 r. w regionie funkcjonuje 98 instalacji produkujących energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii, objętych wydanymi przez Prezesa URE świadectwami pochodzenia (15 elektrowni biogazowych, 1 instalacja produkująca energię z biomasy, 50 instalacji fotowoltaicznych, 10 elektrowni wiatrowych, 21 elektrowni wodnych oraz 1 instalacja realizująca technologię współspalania).

Pomimo podjętych dotychczas działań na rzecz poprawy jakości powietrza i spadku emisji z dużych źródeł punktowych, wyniki oceny jakości powietrza za 2014 r. wykazały przekroczenia standardów pyłu zawieszonego PM10 i benzo(a)pirenu. Główną przyczyną przekroczeń jest emisja niska, powstająca ze spalania paliw stałych w budynkach sektora komunalno-bytowego.

Nakłady inwestycyjne na ochronę powietrza i klimatu w 2014 r. wyniosły 51,9 mln zł i w stosunku do 2013 r. wzrosły o 32,6%, jednakże ich wartość była ponad trzykrotnie mniejsza od rekordowych wydatków zanotowanych w 2012 r. na poziomie blisko 180 mln zł.

Odpady

Według danych GUS w 2014 roku zebrano w województwie lubelskim 381,7 tys. Mg odpadów komunalnych (177 kg/mieszkańca/rok). Spośród zebranych odpadów komunalnych nadal dominują odpady zbierane jako zmieszane, które w 2014 roku stanowiły 80% ogólnej masy zebranych odpadów komunalnych. W ostatnich latach można zauważyć pozytywne efekty w gospodarce odpadami. Powstawanie nowych instalacji przetwarzania odpadów i sukcesywnie wprowadzanie pojemników do selektywnej zbiórki spowodowało, że utrzymuje się wzrost udziału odpadów zebranych selektywnie - w okresie ostatnich czterech lat wzrósł o 10,7 %. Pomimo to ich udział jest nadal niewystarczający, co utrudnia poddawanie odpadów procesom recyklingu oraz powoduje większy udział odpadów nieszkodliwianych przez składowanie w stosunku do odpadów wytwarzanych. Pomimo, że wszystkie gminy województwa lubelskiego prowadziły selektywną zbiórkę odpadów komunalnych, to nie

wszyscy mieszkańcy byli objęci tym systemem. Z ogólnej ilości zebranych odpadów 50,4% poddano operacji odzysku (26,6% trafiło do przekształcenia termicznego z odzyskiem energii, 15,3% do recyklingu, 8,5% do kompostowania lub fermentacji), 48,9% unieszkodliwiono przez składowanie, a 0,9% unieszkodliwiono przez przekształcenie termiczne bez odzysku energii.

Zgodnie z „*Planem gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego*” obszar województwa podzielony jest na 9 regionów, w których w 2015 r. funkcjonowało 15 sortowni odpadów zmieszanych stanowiących część mechaniczną instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów (RIPOK lub zastępcze) o łącznych mocach przerobowych 285,9 tys. Mg/rok przy pracy jednozmianowej. Dodatkowo na terenie województwa pracowało 12 instalacji do sortowania selektywnie zebranych frakcji surowcowych, niezależnych od instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, o łącznych mocach przerobowych 102,1 tys. Mg/rok. Ponadto na terenie województwa funkcjonowało 25 instalacji zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji o wydajność na poziomie 196,8 tys. Mg/rok. W województwie lubelskim w roku 2014 funkcjonowało 21 instalacji do produkcji paliwa z odpadów, o łącznych nominalnych mocach przerobowych 645,9 tys. Mg/rok. Ponadto wydzielane w sortowniach z odpadów komunalnych frakcje palne wykorzystywane są jako paliwa w dwóch cementowniach w Rejowcu i Chełmie, których łączne moce przerobowe wynoszą 790 tys. Mg/rok.

Na obszarze województwa lubelskiego na koniec 2014 r. funkcjonowało 60 składowisk odpadów komunalnych, w tym 24 składowiska, które w analizowanym roku nie przyjmowały odpadów. Łączna pojemność składowisk funkcjonujących wg stanu na dzień 31.12.2014 r. wynosiła 7 649 046 m³ i wypełniona była w 62,3%. Realizacja „*Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego*” zmierza do ograniczenia ilości odpadów deponowanych na składowiskach, czego naturalną konsekwencją jest sukcesywne zamykanie składowisk. Wśród wszystkich obecnie funkcjonujących składowisk 35 przeznaczono do zamknięcia.

Na terenie województwa lubelskiego w 2014 r. wytworzono 6 652,5 tys. Mg odpadów przemysłowych, co stanowi 5% całości tych odpadów wytworzonych w Polsce. Podobnie jak w latach ubiegłych najwięcej, bo aż 85% odpadów przemysłowych wytworzono w powiecie łęczyńskim, a ich głównym wytwórcą był Lubelski Węgiel „BOGDANKA”. Z ogółu odpadów przemysłowych 51,5% przekazano innym odbiorcom, 46,8% unieszkodliwiono przez składowanie, 1% poddano odzyskowi, 0,5% unieszkodliwiono w inny sposób, 0,2% czasowo magazynowano. Na terenie województwa lubelskiego w 2014 roku funkcjonowało 211 instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów przemysłowych, których łączna moc przerobowa wynosiła 12 432,3 tys. Mg/rok.

Istotny problem w naszym województwie stanowią wyroby zawierające azbest i ich odpady, które w myśl „*Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032*” oraz „*Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla województwa lubelskiego na lata 2012-2032*” należy całkowicie usunąć do 2032 r. Według informacji Urzędu Marszałkowskiego ilość odpadów azbestowych zinwentaryzowanych w roku 2010 wyniosła ponad 810 tys. Mg., z czego większość - ponad 806 tys. Mg - w obiektach należących do osób fizycznych. Od roku 2013 obserwowany jest duży postęp w zakresie ich unieszkodliwiania poprzez składowanie. W roku 2014 unieszkodliwiono 41,7 tys. Mg odpadów azbestowych, które trafiły na 3 składowiska przyjmujące odpady niebezpieczne w: Srebrzyszczu, Kraśniku (Piaski Zarzecze II) oraz w Poniatowej. W związku z intensyfikacją prac niezbędne jest zwiększenie pojemności składowisk odbierających odpady zawierające azbest. Według danych zamieszczonych w Bazie azbestowej (www.bazaazbestowa.gov.pl) na terenie województwa lubelskiego do unieszkodliwienia pozostało jeszcze blisko 750 tys. Mg odpadów azbestowych. Zakładając, że tempo składowania odpadów azbestowych osiągnięte w 2014 r. utrzyma się w kolejnych latach, istnieje możliwość pozbycia się odpadów azbestowych z terenu województwa w zakładanym terminie tj. do końca 2032 roku.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska²

- Zagrożenia naturalne - związane są ze zjawiskami meteorologicznymi i hydrologicznymi.

² Opracowano na podstawie danych: „*Zagrożenia okresowe występujące w Polsce*”. Wydział Analiz i Prognoz Biura Monitorowania i Analizy Zagrożeń Rządowe Centrum Bezpieczeństwa 2013 r., dane WIOŚ w Lublinie

Część obszaru województwa lubelskiego narażona jest na niebezpieczeństwo powodzi, w szczególności w dolinach rzek: Wisły, Wieprza i Bugu. Najczęściej występującymi powodziami są powodzie opadowe, w tym również coraz częściej występujące powodzie błyskawiczne, powodujące szybkie zalanie lub podtopienie terenu w wyniku wystąpienia intensywnego, krótkotrwałego opadu deszczu, najczęściej burzowego.

Strefa klimatu umiarkowanego, w której leży Polska, jest narażona na występowanie gwałtownych zjawisk atmosferycznych związanych z ogólną cyrkulacją atmosfery, takich jak: silne wiatry lokalne, gwałtowne burze i trąby powietrzne, które przynoszą najwięcej zniszczeń. Warunki sprzyjające powstaniu tego typu zjawisk to znaczna różnica ciśnień, temperatury i wilgotności na granicy dwóch mas powietrza. Lubelszczyzna narażona jest na trąby powietrzne, które najczęściej pojawiają się w rejonie Opola i wędrują poprzez Wyżynę Małopolską i Lubelską.

Do zagrożeń naturalnych występujących okresowo należy susza glebowa i wynikające stąd duże zagrożenie pożarowe terenów leśnych oraz susza hydrologiczna charakteryzująca się zmniejszeniem przepływu wód w rzekach czyli niżówkami. Według analizy okresu 1951-2000 Wyżyna Lubelska (wschodnia część) wymieniana jest jako jeden z regionów w Polsce, gdzie najczęściej i najdłużej utrzymuje się susza hydrologiczna.³

- Zagrożenia antropogeniczne - wynikające z działalności człowieka.

Wystąpienie poważnej awarii w zakładach przemysłowych oraz podczas transportu niebezpiecznych ładunków związane jest z bezpośrednim zagrożeniem środowiska naturalnego. Na terenie województwa lubelskiego (wg stanu na dzień 31.12.2013 r.) znajduje się 81 zakładów zakwalifikowanych do potencjalnych sprawców poważnych awarii, w tym: 16 zakładów zakwalifikowanych do grupy o dużym ryzyku (ZDR), 7 zakładów zakwalifikowanych do grupy o zwiększonym ryzyku (ZZR), 58 pozostałych zakładów mogących spowodować poważne awarie. W latach 2012-2013 doszło na naszym terenie do 7 zdarzeń mających znamiona poważnych awarii.⁴

III.2. Sytuacja społeczno-gospodarcza⁵

Województwo lubelskie jest położone w południowo-wschodniej części Polski i zajmuje obszar 25122,5 km², co stanowi 8 % powierzchni całego kraju. Jest trzecim co do wielkości województwem w Polsce. Największą jego część stanowią użytki rolne - 70%, dalej grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzaczone – 24,2%, grunty zabudowane i zurbanizowane – 3,8%, resztę zaś stanowią nieużytki – 0,9%, grunty pod wodami – 0,8%, użytki ekologiczne – 0,2% i tereny różne – 0,2%. Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji zajmowały w 2014 r. powierzchnię 2934 ha. Pod względem obszaru użytków rolnych województwo lubelskie plasuje się na trzecim miejscu w kraju po województwie mazowieckim i wielkopolskim. Lubelskie należy do najstabilniej zalesionych obszarów w Polsce. Lesistość wynosi 23,2%, co daje 14 pozycję wśród wszystkich województw.

Według danych GUS w roku 2015 Lubelszczyznę zamieszkiwało 2 139,7 tys. osób, w tym 988 tys.(46%) w miastach i 1 151,7 tys. (54%) na wsi. W latach 2010-2015 liczba ludności w województwie zmniejszyła się z 2 178,6 tys. do 2 139,7 tys. osób, czyli o 38,9 tys. osób. Zmniejszenie liczby ludności było spowodowane ujemnym przyrostem naturalny i procesami migracyjnymi. Według prognozy GUS do 2050 r. liczba ludności w województwie lubelskim nadal ma wykazywać tendencję spadkową do poziomu 1 710,59 tys. osób w roku 2050.

Gęstość zaludnienia wynosi 85 osób na 1 km² i jest niższa od przeciętnej w kraju wynoszącej 123 osoby, co daje 12 miejsce wśród wszystkich województw.

³ R.Farat, M. Kępińska-Kasprzak, „Susze i ich monitoring w Polsce”, www.proekologia.pl

⁴ Raport o występowaniu zdarzeń o znamionach poważnej awarii w 2013 r. - GIOŚ 2014 r.

⁵ Opracowano na podstawie:

- „Rocznik Statystyczny województw 2015” – Główny Urząd Statystyczny w Warszawie,

- „Rynek pracy w województwie lubelskim w 2014 r.” - Urząd Statystyczny w Lublinie. Lublin 2015.

Strukturę administracyjną województwa tworzą 24 powiaty (w tym 4 powiaty grodzkie i 20 powiatów ziemskich) oraz 213 gmin (z czego 170 to gminy wiejskie, 23 gminy miejsko-wiejskie i 20 gminy miejskie).

Walory przyrodnicze i klimatyczne Lubelszczyzny sprzyjają rozwojowi turystyki i lecznictwa uzdrowiskowego. Na obszarze województwa znajdują się miejscowości turystyczne o znaczeniu międzynarodowym (Lublin, Zamość, Kazimierz Dolny, Nałęczów, Puławy, Kozłówka, Janów Podlaski). W województwie znajdują się także tereny o walorach wypoczynkowych (Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie, Roztocze, kompleksy lasów Puszczy Solskiej i Lasy Janowskie). Bardzo atrakcyjne są: dolina Wisły oraz dzika, naturalna dolina Bugu i Wieprza. Osobliwy zespół klimatu lokalnego w rejonie Nałęczowa i Krasnobrodu stwarza dogodne warunki do prowadzenia działalności w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego. W 2014 r. Lubelszczyznę odwiedziło 763,5 tys. turystów, w tym 113,2 tys. turystów zagranicznych.

O poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego regionu decyduje wiele czynników. Obok uwarunkowań przyrodniczych i kulturowych, do najważniejszych należy nasycenie regionu przedsiębiorczością, poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną oraz zasoby siły roboczej i ich wykorzystanie.

Lubelskie to region rolniczo-przemysłowy. Jednym z najważniejszych działów gospodarki województwa jest rolnictwo i przemysł spożywczy: mleczarski, cukrowniczy, młynarski, mięsny, piwowarski i spirytusowy, a także owocowo-warzywny.

Region jest słabo uprzemysłowiony. Ważne miejsce w strukturze gospodarczej mają zasoby surowców naturalnych. W okolicach Łęcznej, Bogdanki i Puchaczowa występuje węgiel kamienny, eksploatowany w kopalni należącej do spółki Lubelski Węgiel „BOGDANKA” S.A. Ponadto występują złoża gazu ziemnego i niewielkie złoża ropy naftowej, a także fosforytów koło Annopola, ziemi krzemionkowej koło Rejowca, margli na zachód od Chełma, wapieni na Roztoczu, piasków szklarskich koło Biłgoraja i piasków formierskich koło Lubartowa. Kolejnym bogactwem są wody mineralne, dzięki którym rozwinęło się lecznictwo uzdrowiskowe i produkcja wód mineralnych znanych w kraju marek Nałęczowianka i Cisowianka.

Z uwagi na rodzaj występujących surowców naturalnych znaczące miejsce w gospodarce regionu zajmuje przemysł wydobywczy i materiałów budowlanych. Istotne znaczenie dla regionu ma także przemysł chemiczny. Krajowym liderem rynku chemicznego są Zakłady Azotowe w Puławach, które produkują nawozy sztuczne dla rolnictwa i różne półprodukty poszukiwane przez inne branże przemysłu.

Według rejestru REGON w 2014 r. zarejestrowanych było 171,6 tys. podmiotów gospodarczych, w przeważającej większości w sektorze prywatnym. Na przestrzeni ostatnich 10 lat znacznie wzrosła liczba prywatnych podmiotów gospodarczych, a zmalała liczba podmiotów działających w sektorze publicznym.

W końcu grudnia 2014 r. liczba pracujących w województwie lubelskim wyniosła 809,3 tys. osób. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta wzrosła o 1,2%. W kraju liczba pracujących wyniosła natomiast 14237,5 tys. osób i była wyższa o 2,3% w stosunku do 2013 r. Udział osób pracujących w wyniósł 60,4% liczby mieszkańców województwa w wieku produkcyjnym. Biorąc pod uwagę wielkość tego wskaźnika, województwo lubelskie uplasowało się na 5. miejscu w kraju. O wysokiej lokacie województwa lubelskiego przesądza przede wszystkim najwyższy w kraju odsetek osób pracujących w sektorze rolnictwa (38,1%), podczas gdy w kraju odsetek ten wyniósł tylko 16,8%. Wyraźnie niższy niż w kraju był udział przemysłu. W województwie lubelskim wyniósł on 13,0% zbiorowości pracujących, a w kraju 20,6%.

W końcu grudnia 2014 r. stopa bezrobocia w województwie lubelskim wyniosła 12,6% i zmniejszyła się o 1,8 p.proc. w stosunku do tego samego okresu 2013 r. W porównaniu z grudniem 2013 r. stopa bezrobocia zmniejszyła się we wszystkich powiatach, w największym stopniu w powiatach: tomaszowskim (o 2,7 p.proc.), Chełmie (o 2,5 p.proc.) oraz chełmskim (o 2,3 p.proc.). W Polsce stopa bezrobocia zmniejszyła się o 2,0 p.proc. w stosunku do grudnia 2013 r. i wyniosła 11,4%. W rankingu województw lubelskie, pod względem wysokości stopy bezrobocia, plasowało się na 10. miejscu. W kraju najniższy poziom bezrobocia odnotowano w województwie wielkopolskim ze stopą bezrobocia 7,6%. W powiatach województwa lubelskiego stopa bezrobocia była znacznie

zróżnicowana i w końcu 2014 r. wahała się od 8,3% w powiecie biłgorajskim do 23,1% w powiecie włodawskim. W 18 powiatach, w tym w 3 miastach na prawach powiatu stopa bezrobocia była wyższa od średniej krajowej.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2014 r. wynosiło ogółem 3412,78 zł i było wyższe o 3,2% w porównaniu z 2013 r. W kraju wynagrodzenie ukształtowało się na poziomie 3777,10 zł i było o 3,2% wyższe niż przed rokiem. Wysokość przeciętnego wynagrodzenia usytuowała województwo na 9. miejscu w kraju. W dalszym ciągu obserwujemy różnice płac pomiędzy sektorami własności – płaca w sektorze publicznym była wyższa o 17,4% (przed rokiem o 17,7%), zaś w sektorze prywatnym niższa o 11,1% od przeciętnej wojewódzkiej (przed rokiem 11,6%). Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym wynosił w 2014 r. 1208,35 zł, przy przeciętnych miesięcznych wydatkach na poziomie 982,13 zł. Ludność najczęściej wydawała na żywność i napoje, zaś najmniej na edukację.

Miarą aktywności gospodarczej kraju bądź regionu jest produkt krajowy brutto (PKB). W 2014 roku PKB województwa lubelskiego wyniósł 65,7 mld zł, co stanowiło 4% PKB kraju (9 pozycja w Polsce). Pod względem PKB na 1 mieszkańca województwo lubelskie zajmuje ostatnie miejsce w kraju.

Słabą stroną, pomimo wielu nakładów w ostatnich latach, pozostaje nadal niewystarczająca sieć połączeń komunikacyjnych z resztą kraju, szczególnie w zakresie dróg szybkiego ruchu i szybkich linii kolejowych. Na koniec 2014 r. długość dróg ekspresowych w województwie wynosiła 79,3 km i stanowiła 5,5% tego rodzaju dróg w kraju. Pod względem gęstości dróg krajowych województwo zajmuje ostatnie miejsce, a pod względem gęstości linii kolejowych - przedostatnie miejsce. Sukcesem regionu w obszarze komunikacji uznać należy otwarcie w 2012 r. Portu Lotniczego Lublin w Świdniku, który może przyjąć milion pasażerów rocznie.

Możliwości rozwoju gospodarczego województwa i poprawa sytuacji na rynku pracy w dużej mierze zależą od poziomu i dynamiki nakładów inwestycyjnych. Od 2010 r. sukcesywnie wzrastał poziom nakładów inwestycyjnych, szczególnie w sektorze prywatnym. W 2014 roku na inwestycje wydano łącznie ponad 10,5 mld zł, o 27% więcej niż w 2010 r. Większą dynamikę wzrostu zanotowano w sektorze prywatnym (o 44% więcej niż w 2010 r.). Nakłady inwestycyjne w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły w 2014 r. 4887 zł, co awansowało województwo lubelskie z ostatniego miejsca w kraju w 2010 r. na miejsce 13.

IV. Strategia działania WFOŚiGW w Lublinie w latach 2013 – 2016

IV.1. Synteza strategii

Strategia działania WFOŚiGW w Lublinie na lata 2013-2016 jako cel kluczowy Funduszu wskazywała poprawę stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących zrównoważonemu rozwojowi województwa lubelskiego.

Realizacja wyznaczonego celu odbywała się poprzez udzielanie wsparcia samorządom, instytucjom publicznym, przedsiębiorstwom i organizacjom społecznym w finansowaniu i wdrażaniu przedsięwzięć służących ochronie środowiska. Pomoc finansowa udzielana była w formie preferencyjnych pożyczek, dotacji i dopłat do oprocentowania i częściowej spłaty kapitału kredytów bankowych, jak również w formie przekazywania środków na zadania realizowane przez państwowe jednostki budżetowe za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa.

Działalność Funduszu w latach 2013 – 2016 prowadzona była w ramach sześciu obszarów priorytetowych. Dla każdego z tych obszarów wyznaczono cele strategiczne:

1. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie wodami - osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego wód powierzchniowych, dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód podziemnych oraz oszczędne gospodarowanie tymi zasobami;
2. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi - racjonalne zagospodarowanie odpadów, zwiększenie udziału odzysku i wyeliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów;

3. Ochrona atmosfery i ochrona przed oddziaływaniem hałasu - poprawa jakości powietrza do poziomów wymaganych przepisami prawa, spełnienie standardów emisyjnych z instalacji oraz promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
4. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów - utrzymanie i przywracanie do właściwego stanu zasobów przyrody;
5. Edukacja ekologiczna - podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz zmiana zachowań społeczności regionu z myślą o utrzymaniu wysokiej jakości środowiska, co pozwoli na odpowiedni poziom życia przyszłych pokoleń;
6. Monitoring środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne - uzyskanie kompleksowych informacji o stanie środowiska w województwie lubelskim a także przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i likwidacja ich skutków dla środowiska oraz zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków.

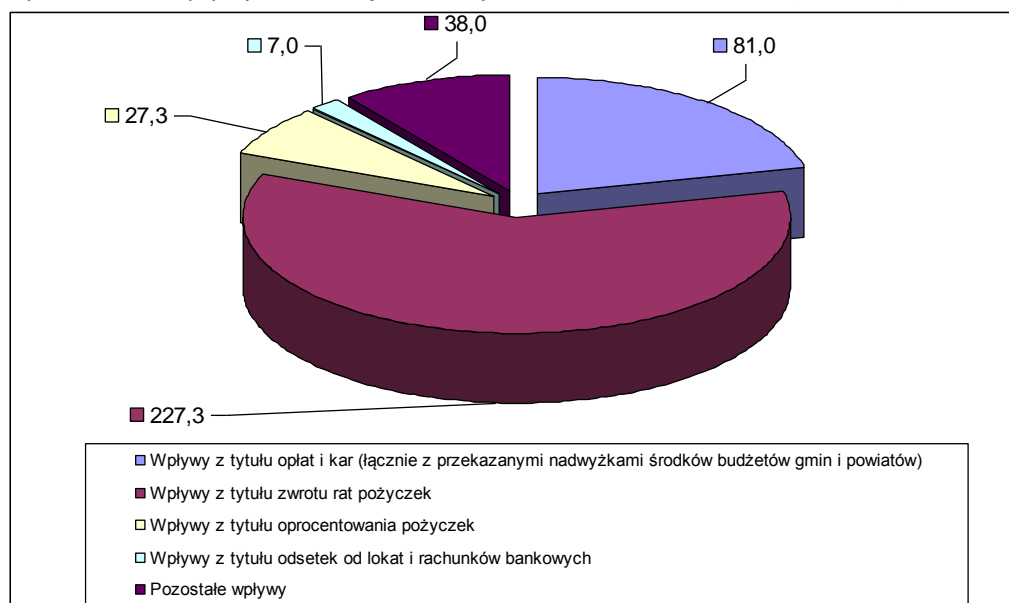
W każdym z ww. tematycznych celów środowiskowych Fundusz wspierał realizację zobowiązań środowiskowych, w szczególności wynikających z Traktatu Akcesyjnego. Celem wsparcia finansowego było także dążenie do maksymalnego wykorzystania środków pochodzących z Unii Europejskiej przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną. Cel ten realizowany był poprzez udzielanie pomocy finansowej ze środków krajowych na realizację przedsięwzięć z udziałem bezzwrotnych środków unijnych oraz wdrażanie i wydatkowanie środków w ramach I i II osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013.

IV.2. Wsparcie w latach 2013 – 2016

Wielkość środków finansowych, jaka może być przeznaczona na cele statutowe Funduszu uzależniona jest od stanu funduszu własnego. W okresie od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2015 r. fundusz własny wzrósł o 19,9 mln zł i wyniósł na koniec 2015 r. 229,4 mln zł. Przewidywana wielkość na koniec 2016 r. to 233,9 mln zł. Zwiększenie funduszu własnego następowało w wyniku wypracowanego zysku w poszczególnych latach.

Do źródeł wpływów środków finansowych należą: zwroty rat pożyczek i kredytów, wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i kar administracyjnych, wpływy z tytułu odsetek od pożyczek i oprocentowania środków pieniężnych na rachunkach bankowych. Strukturę i wielkość tych wpływów przedstawia poniższy wykres.

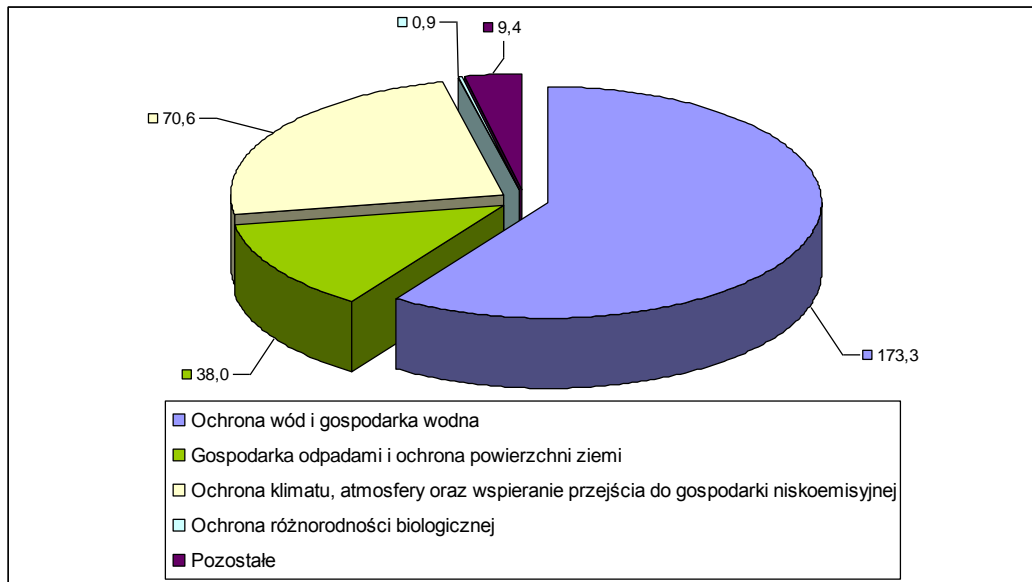
Wykres nr 1. Wpływy środków finansowych w latach 2013 – 2016 (w mln zł).

Wpływy ogółem w latach 2013 – 2016 wyniosą 380,6 mln zł, z czego z tytułu zwrotu rat pożyczek stanowią ponad 59,7%, z tytułu opłat i kar 21,3%, z tytułu oprocentowania pożyczek 7,2%, z tytułu odsetek od lokat 1,8% oraz pozostałe wpływy 10,0%.

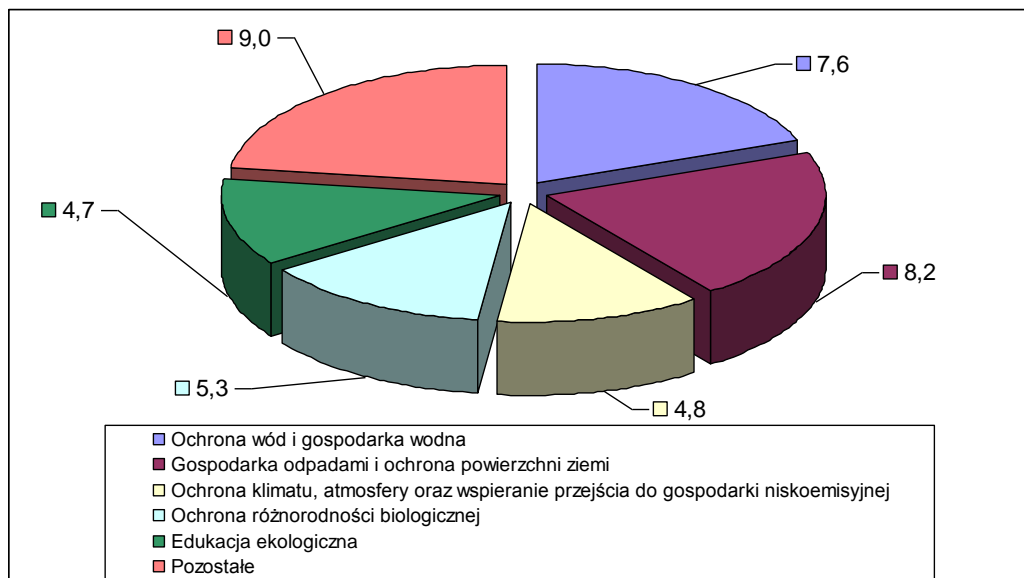
Realizacja wydatków statutowych Funduszu dokonywana jest głównie w formie pożyczkowej i dotacyjnej, co przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres nr 2. Wydatki pożyczkowe w latach 2013 – 2016 (w mln zł).

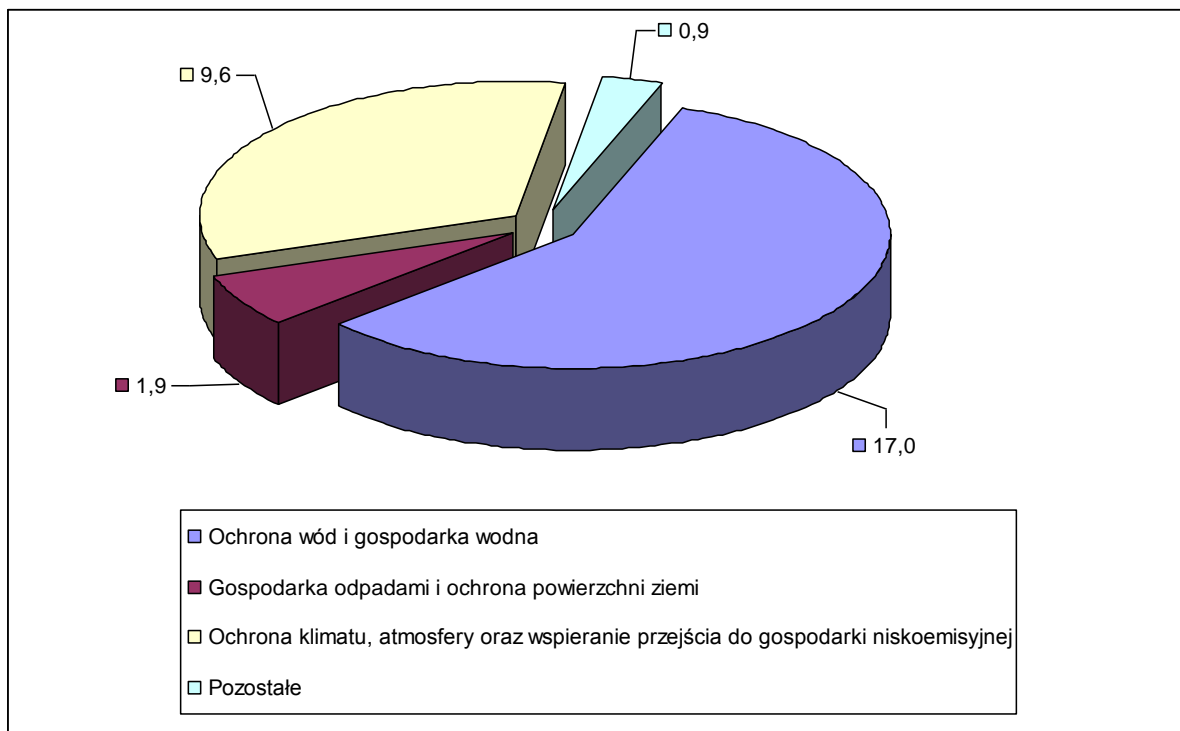
Z ogólnej kwoty wypłaconych pożyczek w latach 2013 - 2016 w wysokości 292,2 mln zł wydatki na ochronę wód i gospodarkę wodną stanowią 59,3%, na ochronę atmosfery i klimatu przeznaczane jest 24,2%, na gospodarkę odpadami i ochronę powierzchni ziemi 13,1%, na pozostałe dziedziny 3,4%.

Wykres nr 3. Wydatki dotacyjne w latach 2013 – 2016 (w mln zł).

Wydatki dotacyjne w latach 2013 – 2016 w wysokości 39,6 mln zł przeznaczone zostały na ochronę wód i gospodarkę wodną w 19,2%, na gospodarkę odpadami i ochronę powierzchni ziemi w 20,7%, na ochronę atmosfery w 12,1%, na ochronę różnorodności biologicznej w 13,4%, na edukację ekologiczną w 11,9% oraz pozostałe dziedziny (w tym monitoring środowiska i przeciwdziałanie awariom i zagrożeniom środowiska) w 22,7%.

Wykres nr 4. Umorzenia w latach 2013 – 2016 (w mln zł).

Umorzenia pożyczek są znaczącą formą działalności statutowej Funduszu. W latach 2013 – 2016 wyniosą one 29,4 mln zł, z czego na ochronę wód i gospodarkę wodną 57,8%, na ochronę atmosfery i klimatu 32,7%, na gospodarkę odpadami i ochronę powierzchni ziemi 6,5%, na pozostałe dziedziny 3,1%.

Fundusz pełni rolę Instytucji Wdrażającej dla I osi priorytetowej - Gospodarka wodno-ściekowa oraz dla II osi priorytetowej - Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, finansowanych ze środków europejskich w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013. W latach 2013 – 2016 podpisano umowy o dofinansowanie na kwotę 474,7 mln zł, z czego umowy z beneficjentami I osi priorytetowej na kwotę 312,8 mln zł (65,9%), a z beneficjentami II osi priorytetowej na kwotę 161,9 mln zł (34,1%).

W trakcie wdrażania całej perspektywy finansowej 2007-2013 WFOŚiGW w Lublinie zawarł 29 umów na dofinansowanie na całkowitą kwotę ponad 494,2 mln zł, z czego 307,4 mln zł tj. 62,2% stanowią umowy zawarte w ramach I osi priorytetowej i 186,8 mln zł tj. 37,8% umowy zawarte w ramach II osi priorytetowej. Instytucja przekazała środki finansowe w wysokości ponad 257 mln zł, z czego 59,6% dla beneficjentów I osi priorytetowej oraz 40,4% dla beneficjentów II osi priorytetowej.

Realizacja założonych celów Strategii na lata 2013-2016 przyczyniła się do:

- poprawy stanu środowiska i ograniczenia emisji poprzez udzielanie dofinansowania ze środków krajowych na projekty prośrodowiskowe,
- wykorzystania środków UE poprzez wdrażanie POIiŚ w zakresie dwóch osi priorytetowych: I – Gospodarka wodno – ściekowa i II - Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- zapewnienia pomocy finansowej na realizację przedsięwzięć z udziałem środków Unii Europejskiej dla zagwarantowania maksymalnej absorpcji środków unijnych w zakresie inwestycji ochrony środowiska, w tym zapewnienie współfinansowania krajowego,
- zapewnienia wysokiego priorytetu dla realizacji pomocy finansowej na cele związane z ochroną czystości wód, na które zgodnie z założeniami przeznaczono ponad 50% ogółu środków przewidzianych na ochronę środowiska, a w dalszej kolejności na cele związane z ochroną powietrza atmosferycznego i ochroną powierzchni ziemi.

Wszystkie sfinansowane projekty były odpowiedzią na potrzeby środowiskowe zgłaszane przez beneficjentów oraz formułowane w wojewódzkich programach, planach i innych dokumentach

strategicznych dotyczących ochrony środowiska. Większość obszarów finansowania nie straciła na swej aktualności i wymaga dalszego systematycznego wspierania finansowego ze środków WFOŚiGW w Lublinie.

V. Cel generalny, misja i priorytety działalności WFOŚiGW w Lublinie w latach 2017 – 2020

V.1. Cel generalny

Celem generalny Funduszu jest poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku przy pełnym oraz zgodnym z zasadami zrównoważonego rozwoju wykorzystaniu środków pochodzących z Unii Europejskiej na ochronę środowiska i gospodarkę wodną

V.2. Misja

Skuteczne wspieranie działań na rzecz środowiska ze szczególnym uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju województwa lubelskiego

Fundusz - swoją misję - będzie realizował poprzez udzielanie wsparcia samorządom, instytucjom publicznym, przedsiębiorstwom, organizacjom społecznym i osobom fizycznym w finansowaniu i wdrażaniu przedsięwzięć służących ochronie środowiska. Pomoc finansowa udzielana będzie w formie preferencyjnych pożyczek, dotacji i dopłat do kredytów bankowych, jak również w formie przekazywania środków na zadania realizowane przez państwowe jednostki budżetowe za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa.

V.3. Priorytety i kierunki działań przewidzianych do wsparcia finansowego

Merytoryczne ramy działalności Funduszu w latach 2017 – 2020 będą wyznaczać następujące priorytety środowiskowe:

1. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie wodami,
2. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
3. Ochrona atmosfery,
4. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów,
5. Edukacja ekologiczna,
6. Monitoring środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne.

Wspólne dla powyższych priorytetów środowiskowych będą cele horyzontalne:

- poprawa stanu środowiska poprzez wsparcie realizacji zobowiązań środowiskowych, w szczególności wynikających z prawa Unii Europejskiej,
- pełne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną,
- wdrażanie innowacji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- poprawa efektywności energetycznej i zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych,
- gospodarka o obiegu zamkniętym,
- niska emisyjność produkcji i usług oraz gospodarstw domowych,
- tworzenie warunków do powstawania „zielonych” miejsc pracy,
- rozwój nowych technik i technologii służących między innymi racjonalnej gospodarce zasobami naturalnymi, zapobieganiu powstawania lub ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do środowiska,
- edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju,
- zrównoważone, efektywne korzystanie z zasobów, w tym z surowców pierwotnych.

V.3.1. Priorytet 1 – Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi

Wiodącym celem realizowanym w tym obszarze jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego wód powierzchniowych, dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód podziemnych oraz oszczędne gospodarowanie tymi zasobami. Osiąganie tego celu odbywać się będzie poprzez współfinansowanie przez Fundusz kierunków działań wskazanych do realizacji w trzech celach szczegółowych.

Cele szczegółowe:

- **Poprawa, jakości wód powierzchniowych i podziemnych**

Działania związane z tym celem powinny koncentrować się na gospodarce ściekowej realizując zobowiązania środowiskowe, w szczególności wynikające z prawa Unii Europejskiej w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych zgodnie z Dyrektywą Rady z dnia 21 maja 1991 roku (91/271/EWG).

Kierunki działań przewidzianych do wsparcia finansowego:

- budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków związanych z realizacją „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych”,
- budowa nowych i rozbudowa istniejących sieci kanalizacji sanitarnej,
- budowa, rozbudowa i modernizacja instalacji do przetwarzania i zagospodarowania osadów ściekowych powstających w trakcie mechanicznego i biologicznego oczyszczania ścieków,
- budowa lokalnych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nie objętych aglomeracjami.

- **Efektywne i racjonalne korzystanie z zasobów wodnych**

Działania prowadzące do realizacji tego celu sprowadzają się do wdrożenia Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r., której podstawowym celem jest przeciwdziałanie zanieczyszczeniu i osiągnięcie dobrego stanu wód. Główne cele dotyczą: zapewnienie zaopatrzenia w wodę ludności, rolnictwa i przemysłu, ochrony wód i ekosystemów znajdujących się w dobrym stanie, poprawy jakości wód i stanu ekosystemów zdegradowanych działalnością człowieka, zmniejszenia zanieczyszczenia wód podziemnych oraz oszczędnego gospodarowania wodami.

Kierunki działań przewidzianych do wsparcia finansowego:

- wdrożenie działań służących osiągnięciu celów środowiskowych w obszarach dorzeczy,
- przedsięwzięcia i technologie służące efektywnemu i racjonalnemu wykorzystaniu zasobów wodnych,
- wdrażanie inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi,
- wspieranie rozwoju innowacji w obszarze gospodarki wodnej, w tym zamkniętych obiegów wody, a także technologii bardziej wodooszczędnych i mniej uciążliwych dla środowiska,
- promowanie wśród mieszkańców regionu zachowań wpływających na oszczędzanie wody.

- **Adaptacja sektora gospodarki wodnej do zmian klimatycznych**

Województwo lubelskie jest narażone na katastrofalne skutki powodzi wymuszające wprowadzanie skutecznych metod i form ochrony przed powodzią. Za najważniejsze dla realizacji tego celu uznaje się właściwe planowanie przestrzenne czyli niezagospodarowywanie terenów zalewowych, tworzenie tzw. „przestrzeni dla rzeki”. Uzupełnieniem tych działań powinno być wykorzystanie możliwości retencyjnych istniejących zbiorników wodnych, budowa nowych oraz wykonywanie zabiegów technicznych w dolinach cieków wodnych w celu utrzymania ich drożności. Ważnym zabiegiem mającym wpływ na zdolności retencyjne zlewni powinno być także zalesianie tych obszarów.

Znaczna część województwa lubelskiego, w szczególności jego północna część, z uwagi na warunki glebowe i hydrologiczne jest zagrożona występowaniem suszy hydrologicznej. Ochrona przed suszą w tych obszarach powinna być prowadzona zgodnie z planami przeciwdziałania skutkom suszy.

Kierunki działań przewidzianych do wsparcia finansowego:

- retencjonowanie wody oraz zagospodarowanie wód opadowych poprzez budowę, przebudowę i remont obiektów hydrotechnicznych i obiektów infrastruktury przeciwpowodziowej,
- przedsięwzięcia na rzecz naturalnej retencji wód opadowych i spowolnienia ich spływu,
- zapobieganie suszy poprzez zalesianie i odtwarzanie ekosystemów na obszarach zagrożonych suszą hydrologiczną.

V.3.2. Priorytet 2 – Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi

Głównym celem w tym obszarze jest racjonalne zagospodarowanie odpadów, zwiększenie udziału odzysku i wyeliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów. Cel ten wynika z konieczności wdrożenia Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98 WE z dnia 19 listopada 2008 r. Dodatkowym celem będzie ochrona gleb na terenach rolnych i leśnych, ograniczenie negatywnego oddziaływania procesów gospodarczych na środowisko glebowe oraz rekultywacja terenów zdegradowanych. Wykonanie tego celu odbywać się będzie poprzez współfinansowanie przez Fundusz w pierwszej kolejności kierunków działań wskazanych do realizacji w czterech celach szczegółowych.

Cele szczegółowe:

• Minimalizacja składowanych odpadów

Podstawowe działania przewidziane do realizacji tego celu powinny się koncentrować na trzech aspektach:

- zmniejszenie masy składowanych odpadów,
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych biodegradowalnych kierowanych na składowiska tak, aby w 2020 roku ich ilość nie przekraczała 35% masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 r. - wprowadzenie we wszystkich gminach województwa systemu selektywnego zbierania odpadów zielonych i innych bioodpadów do końca 2021 r.,
- objęcie systemem selektywnej zbiórki odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców.

Dodatkowymi działaniami, które należy prowadzić dla osiągnięcia wymagań wynikających z Dyrektywy Odpadowej są:

- przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła na poziomie minimum 50 % ich masy do końca 2020 roku,
- zwiększenie do roku 2020 poziomu przygotowania do ponownego użycia, recyklingu oraz innych form odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych do wysokości minimum 70% wagowo,
- wydzielenie odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych i poddanie procesom odzysku i unieszkodliwiania,
- wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych i poddanie ich procesom unieszkodliwiania.

Kierunki działań przewidzianych do wsparcia finansowego:

- budowa, rozbudowa i modernizacja instalacji zagospodarowania odpadów komunalnych,
- rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów komunalnych,
- wdrażanie selektywnej zbiórki odpadów oraz systemów zbierania odpadów niebezpiecznych,
- wdrażanie efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku, wykorzystania i unieszkodliwiania odpadów,

- modernizacja instalacji z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik prowadząca do zmiany procesów technologicznych, w wyniku których w toku produkcji powstaje mniej odpadów lub są wyeliminowane tzw. produkcja bezodpadowa, przeprowadzana w sektorze przemysłowym.

- **Wykorzystanie odpadów komunalnych oraz osadów ściekowych na cele energetyczne**

Dla realizacji celu należy prowadzić działania służące do ograniczenia ilości składowanych odpadów poprzez ich energetyczne wykorzystanie, jako paliwo alternatywne. W województwie lubelskim paliwo to jest stosowane w zakładach produkcji cementu i klinkieru. Drugie działanie powinno być ukierunkowane na zagospodarowanie osadów ściekowych, także poprzez ich wykorzystanie jako paliwa alternatywnego.

Kierunki działań przewidzianych do wsparcia finansowego:

- budowa instalacji do produkcji paliwa alternatywnego z odpadów komunalnych,
- budowa i modernizacja instalacji do zagospodarowania osadów ściekowych.

- **Promowanie ponownego wykorzystania i recyklingu**

Działaniem wspomagającym osiągnięcie podstawowego celu w tym obszarze, jakim jest ograniczenie ilości wytworzonych odpadów jest prowadzenie kampanii informacyjnych i edukacyjnych.

Kierunki działań przewidzianych do wsparcia finansowego:

- działania edukacyjno-informacyjne promujące zapobieganie powstawania odpadów i odpowiednie postępowanie z wytworzonymi odpadami – właściwą segregację odpadów,
- promowanie wykorzystania produktów wytworzonych z odpadów.

- **Przeciwdziałanie erozji gleby i rekultywacja terenów zdegradowanych**

Realizacja tego celu powinna się skupić na przeciwdziałaniu i eliminacji skutków zjawisk erozyjnych, przywrócenie do rolniczego lub innego wykorzystania zdegradowanych i zdewastowanych terenów.

Kierunki działań przewidzianych do wsparcia finansowego:

- rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych,
- działania polegające na zabezpieczeniu gleby przed erozją.

V.3.3. Priorytet 3 – Ochrona atmosfery

Podstawowym celem w tym obszarze jest poprawa jakości powietrza do poziomów wymaganych przepisami prawa, spełnienie standardów emisyjnych z instalacji oraz promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Działania te są zgodne z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy. Realizacja tego celu polegać będzie na udostępnianiu środków, przy pomocy których realizowane będą zadania służące ochronie powietrza, poprawie efektywności energetycznej i zwiększaniu udziału energii odnawialnej w zużyciu energii końcowej.

Cele szczegółowe:

- **Poprawa jakości powietrza**

Kierunki działań przewidzianych do wsparcia finansowego:

- przedsięwzięcia ograniczające wielkość emisji pyłów PM10 i PM2,5 realizowane na obszarach dla których stwierdzono ponadnormatywne stężenia lub równe poziomowi docelowemu,
- modernizacja kotłowni poprzez podniesienie ich sprawności oraz zmiana paliwa na ekologiczne,
- termomodernizacja i termorenowacja budynków,

- modernizacja z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik działań prowadzących do hermetyzacji i automatyzacji procesów technologicznych, instalacji stanowiących źródło emisji zanieczyszczeń do atmosfery, a także zmiany technologii produkcji na bardziej energooszczędne i mniej uciążliwe dla środowiska, przeprowadzane w sektorze przemysłowym,
- modernizacja sieci ciepłowniczych, likwidacja lokalnych nieefektywnych ekologicznie kotłowni i podłączanie obiektów do sieci ciepłowniczych,
- rozbudowa sieci gazowych na terenach zurbanizowanych,
- promocja i wspieranie rozwiązań w transporcie publicznym służących unikaniu lub zmniejszaniu wielkości emisji,
- rozwój ekologicznych systemów transportu w miastach,
- przeciwdziałanie „niskiej” emisji i spalaniu odpadów w paleniskach domowych.

- **Wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii**

Konieczność zwiększenia wykorzystania energii odnawialnych wynika z przyjętego przez UE w 2008 roku pakietu energetyczno-klimatycznego, a także z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych. Zgodnie z obowiązującym pakietem energetyczno-klimatycznym Polska do 2020 roku musi zapewnić 15% udział energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii w całkowitym jej zużyciu, czyli tzw. energii netto. Tym samym realizowany jest cel podstawowy tj. zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Wskazując kierunki działań uwzględniono charakterystykę odnawialnych zasobów energetycznych województwa lubelskiego.

Kierunki działań przewidzianych do wsparcia finansowego:

- budowa instalacji do wytwarzania ciepła i energii elektrycznej przy użyciu biomasy, z wykorzystaniem biogazu powstałego w procesach oczyszczania ścieków lub z wykorzystaniem odpadów organicznych,
- budowa instalacji fotowoltaicznych,
- montaż kolektorów słonecznych do ogrzewania wody użytkowej w budynkach użyteczności publicznej i w budynkach mieszkalnych,
- budowa małych elektrowni wodnych,
- montaż pomp ciepła,
- budowa farm wiatrowych,
- wykorzystanie energii geotermalnej,
- promocja wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.

- **Ochrona przed oddziaływaniem hałasu i drgań**

W celu ochrony terenów zagrożonych nadmiernym hałasem należy podjąć działania zmierzające do zmniejszenia zagrożenia mieszkańców województwa ponadnormatywnym hałasem. Zagrożenie to występuje głównie na terenie największych miast województwa w szczególności miasta Lublina.

Kierunki działań przewidzianych do wsparcia finansowego:

- wspieranie przyjaznej środowisku komunikacji miejskiej,
- budowa miejskich ścieżek rowerowych i promocja ich wykorzystywania,
- budowa ekranów akustycznych i innych urządzeń zmniejszających natężenie hałasu i drgań mechanicznych w miejscach gdzie stwierdzono przekroczenie obowiązujących norm,
- opracowanie map akustycznych miast.

V.3.4. Priorytet 4 – Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów

Głównym celem realizowanym w tym obszarze jest utrzymanie i przywracanie do właściwego stanu zasobów przyrody, stanowiących dziedzictwo przyrodnicze naszego regionu. Rozwój cywilizacyjny i gospodarczy sprawia, że zasoby różnorodności biologicznej i walory krajobrazowe są narażone na postępującą degradację i grożą zakłóceniem równowagi przyrodniczej w środowisku. Ubożenie

bioróżnorodności wyraża się poprzez utratę siedlisk, wymieranie gatunków, zmniejszanie różnicowania genowego w populacjach. Przedmiotem wsparcia jest zapobieganie tym zjawiskom poprzez czynną ochronę przyrody i działania zmierzające do ograniczenia degradacji środowiska naturalnego oraz strat zasobów różnorodności biologicznej.

Podstawowe działania wynikają z „Programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015 - 2020” zatwierdzonego Uchwałą Rady Ministrów z dnia 06 listopada 2015 r. służą wdrażaniu Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

Cele szczegółowe:

- **Utrzymanie i odbudowa ekosystemów i ich funkcji, ochrona korytarzy ekologicznych**

Działania zmierzające do zachowania wszystkich istotnych i charakterystycznych dla środowiska przyrodniczego Lubelszczyzny ekosystemów i krajobrazów naturalnych. Służące przywracaniu drożności korytarzy ekologicznych oraz zachowaniu w stanie nieprzekształconym najcenniejszych przyrodniczo obszarów.

Kierunki działań przewidzianych do wsparcia finansowego:

- ochrona struktury i funkcji najcenniejszych siedlisk przyrodniczych o znaczeniu priorytetowym w sieci Natura 2000 województwa lubelskiego,
- realizacja celów ochrony na obszarach objętych prawną ochroną przyrody poprzez wykonywanie zabiegów czynnej ochrony przyrody,
- opracowywanie i wdrażanie planów zadań ochronnych obszarów Natura 2000 oraz planów ochrony dla parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych,
- ochrona oraz odtwarzanie struktury i funkcji korytarzy ekologicznych zapewniających wymianę genów pomiędzy populacjami lokalnymi,
- dokumentacja stanu środowiska przyrodniczego poprzez inwentaryzację i waloryzację zasobów przyrodniczych i krajobrazowych województwa lubelskiego.

- **Ochrona zagrożonych gatunków roślin i zwierząt**

Działania zmierzające do zachowania populacji rodzimych gatunków, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożonych wyginięciem. Fauna i flora województwa lubelskiego obfituje w gatunki prawnie chronione, z których część umieszczona jest w Polskiej Czerwonej Księdze. Kilka z nich występuje w Polsce jedynie w województwie lubelskim: suseł perełkowany, puszczyk mszarny, sitniczka drobna, przetacznik zwodny, starzec wielkolistny, dziurawiec wytworny, żmijowiec czerwony, szczerzeniec zmienny.

Kierunki działań przewidzianych do wsparcia finansowego:

- realizacja przedsięwzięć związanych z ochroną i przywracaniem chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
- działania służące eliminacji konfliktów na płaszczyźnie rozwój gospodarki – ochrona gatunków,
- likwidacja obcych gatunków inwazyjnych,
- leczenie i rehabilitacja dzikich zwierząt poprzez wspieranie działalności ośrodków rehabilitacji zwierząt.

- **Monitoring przyrodniczy różnorodności biologicznej i krajobrazowej** - obserwacja i ocena stanu siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, zachodzących zmian a także efektów stosowanych działań ochronnych, rozpoznanie istniejących potencjalnych zagrożeń.

- **Działania związane z utrzymaniem i zachowaniem parków oraz ogrodów, będących przedmiotem ochrony na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami**

- **Urządzenie nowych terenów zieleni oraz zadrzewienia gmin**
- **Ochrona zasobów leśnych województwa**
- **Opracowywanie audytów krajobrazowych**

V.3.5. Priorytet 5 – Edukacja ekologiczna

Spółeczeństwo wykazuje niewystarczający stan wiedzy na temat potrzeby oraz właściwych metod ochrony środowiska. Istnieje konieczność zwiększenia świadomości ekologicznej oraz wykreowanie postaw, przekonań i systemów wartości sprzyjających zachowaniu różnorodności biologicznej i utrzymaniu wysokiej jakości środowiska. Niezbędne jest propagowanie działań proekologicznych, upowszechnianie zasady zrównoważonego rozwoju, popularyzacja wymogów Unii Europejskiej, promocja walorów przyrodniczych województwa lubelskiego. Realizacja projektów powinna doprowadzić do wzrostu aktywności i osobistego zaangażowania mieszkańców Lubelszczyzny w działania na rzecz ochrony środowiska.

Kierunki działań przewidzianych do wsparcia finansowego:

- kampanie i akcje edukacyjno – informacyjne,
- przedsięwzięcia upowszechniające wiedzę ekologiczną: organizacja olimpiad, konkursów, warsztatów ekologicznych, wystaw,
- promocja zagadnień związanych z programem Natura 2000,
- konferencje o znaczeniu wojewódzkim z zakresu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju,
- tworzenie ścieżek przyrodniczych,
- oznakowanie obszarów chronionych zgodnie z ustawą o ochronie przyrody,
- wydawnictwa propagujące ochronę środowiska oraz walory przyrodnicze województwa lubelskiego.

Dofinansowywane przedsięwzięcia obejmować powinny wszystkie grupy wiekowe społeczności lokalnych. Wzmocnić należy edukację osób dorosłych. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży w województwie lubelskim jest w znacznym stopniu zaawansowana.

V.3.6. Priorytet 6 – Monitoring środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne

Zasadniczym celem realizowanym w tym obszarze jest uzyskanie kompleksowych informacji o stanie środowiska w województwie lubelskim a także przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i likwidacja ich skutków dla środowiska oraz zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków.

Cele szczegółowe:

- **Wspieranie organizacji systemów kontrolno - pomiarowych stanu środowiska przez doposażenie placówek wykonujących badania w ramach monitoringu środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem zadań ujętych w zatwierdzonych programach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonych na poziomie wojewódzkim przez Inspekcję Ochrony Środowiska Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie.**

Kierunki działań przewidzianych do wsparcia finansowego:

- doposażenie aparaturowe laboratoriów wykonujących badania z zakresu Państwowego Monitoringu Środowiska,
- wspomaganie publikacji pomocnych w prognozowaniu i ustalaniu priorytetów w ochronie środowiska.

- **Wspomaganie systemu ratowniczo-gaśniczego i ratownictwa chemiczno-ekologicznego.**

Kierunki działań przewidzianych do wsparcia finansowego:

- zakup specjalistycznego sprzętu niezbędnego do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń,
- zakup sprzętu i narzędzi niezbędnych do analizowania, prognozowania i skutecznego reagowania na zagrożenia.

VI. Wskaźniki i efekty ekologiczne

VI.1. Priorytet 1

W dziedzinie ochrony wód i zrównoważonego gospodarowania zasobami wodnymi miernikami efektów ekologicznych będą:

- liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków - RLM,
- liczba zmodernizowanych i wybudowanych oczyszczalni ścieków – szt.,
- przepustowość urządzeń/obiektów poddanych modernizacji – RLM,
- wzrost przepustowości oczyszczalni ścieków – tys. m³/d,
- liczba ludności objętej środkami ochrony przeciwpowodziowej – osoby,
- liczba wybudowanych i zmodernizowanych obiektów ochrony przed powodzią i suszą oraz innych obiektów służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej - szt.

VI.2. Priorytet 2

Dla przedsięwzięć związanych z gospodarką odpadami będą obowiązywały niżej wymienione główne wskaźniki określające efekt ekologiczny:

- ograniczenie masy składowanych odpadów komunalnych – Mg/rok,
- masa prawidłowo unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych w tym zawierających azbest – Mg/rok,
- powierzchnia zrehabilitowanych składowisk wyłączonych z eksploatacji oraz innych obszarów zdegradowanych – ha,
- moc przerobowa zakładów zagospodarowania odpadów – Mg/rok.

VI.3. Priorytet 3

W dziedzinie ochrony atmosfery miernikami efektów ekologicznych będą:

- ograniczenie emisji dwutlenku węgla, tlenków siarki, tlenków azotu i pyłów - Mg/rok),
- ilość energii z OZE wprowadzonych do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (KSE) w wyniku realizacji projektów - MWh/rok,
- liczba wdrożonych rozwiązań z zakresu OZE i efektywności energetycznej - szt.

VI.4. Priorytet 4

W zakresie ochrony różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów miernikami efektów ekologicznych będą:

- powierzchnia obszarów, na których przywrócono lub zapewniono ochronę właściwego stanu ekosystemów - ha,
- liczba gatunków z czerwonej księgi gatunków zagrożonych, chronionych w wyniku realizacji przedsięwzięć - szt.

VI.5. Priorytet 5

Dla zadań z zakresu edukacji ekologicznej miernikami efektów ekologicznych będą:

- liczba uczestników objętych projektami edukacyjnymi – os.,

- liczba zrealizowanych kampanii i przedsięwzięć upowszechniających wiedzę ekologiczną – szt.,
- nakład wydawnictw – szt.

VI.6. Priorytet 6

W zakresie monitoringu środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego wybranymi miernikami efektów ekologicznych będą:

- nowe lub zmodernizowane stanowiska pomiarowe i inne narzędzia w zakresie monitoringu – szt.,
- dla działań polegających na zapobieganiu oraz likwidacji poważnych awarii i ich skutków dla środowiska:
 - * liczba specjalistycznego sprzętu niezbędnego do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń – szt.,
 - * liczba narzędzi niezbędnych do analizowania, prognozowania i skutecznego reagowania na zagrożenia – szt.

VII. Analiza SWOT WFOŚiGW w Lublinie i instrumenty finansowe

Prawne i finansowe podstawy działalności Funduszu wyznacza ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r., poz. 672 ze zm.), ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2010 r. w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz. U. z 2010 r., nr 226, poz. 1479).

Analiza SWOT WFOŚiGW w Lublinie

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - samodzielna i wiarygodna instytucja finansowa, posiadająca ugruntowaną pozycję na regionalnym rynku usług finansowych ukierunkowanych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną; - doświadczenia we współpracy z różnymi kontrahentami, m.in. jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami społecznymi, przedsiębiorstwami, regionalnymi instytucjami ochrony środowiska oraz bankami m.in. BOŚ S.A.; - różnorodność zasad i form dofinansowania dostosowanych do specyfiki celów i potrzeb beneficjentów; - doświadczona kadra specjalistów, z dużą praktyką zawodową umożliwiającą właściwą realizację zadań; - znajomość potrzeb i problemów beneficjentów w zakresie ochrony środowiska. 	<ul style="list-style-type: none"> - niejednorodny sposób określania, ewidencjonowania i raportowania efektów ekologicznych; - wymagający poprawy system wymiany doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy Funduszami; - niedopracowany system współpracy w zakresie identyfikacji wspólnych przedsięwzięć.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - znaczący strumień środków unijnych z nowej perspektywy na zadania z zakresu ochrony środowiska i wynikająca z nich szansa dotycząca uczestnictwa Funduszu we wdrażaniu polityk i strategii krajowych 	<ul style="list-style-type: none"> - niekorzystne dla Funduszu zmiany w przepisach prawa ograniczające wpływy finansowe; - zmniejszenie zdolności zaciągania zobowiązań finansowych przez jst z uwagi na

<ul style="list-style-type: none"> i regionalnych; - nowe instrumenty finansowe UE, - nowe i rozszerzone obszary funkcjonowania Funduszy; - konkurencyjność oferty Funduszu; - zachowanie obecnego systemu pobierania i dystrybucji opłat i kar za korzystanie ze środowiska; - wiarygodność Funduszu na rynku finansowania przedsięwzięć proekologicznych; - duże doświadczenie kadr w zakresie realizacji zadań w ramach POIiŚ w zrealizowanej perspektywie 2007-2013 jako olbrzymi potencjał do wykorzystania w nowej perspektywie POIiŚ 2014-2020. 	<ul style="list-style-type: none"> ich zadłużenie; - nadmiernie rozbudowane oczekiwania na środki dotacyjne zwłaszcza ze strony jst; - rosnąca konkurencyjność sektora bankowego w zakresie finansowania pożyczkowego w warunkach bardzo niskich stóp procentowych; - niekorzystne dla Funduszu zmiany w przepisach w zakresie ich usytuowania prawnego.
---	--

Instrumenty finansowe

Pożyczki

Podstawową formą pomocy finansowej realizowanej przez Fundusz są pożyczki udzielane na preferencyjnych warunkach, częściowo umarżalne. Udzielane są także pożyczki w całości zwrotne z przeznaczeniem na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej lub innych funduszy zagranicznych. Zasady udzielania tej pomocy, a zwłaszcza warunki dotyczące wartości indywidualnych pożyczek w stosunku do ogólnej wartości nakładów przedsięwzięcia, okres trwania pożyczki i okres karencji, poziom oprocentowania oraz inne istotne elementy, określane są w uchwalonych przez Radę Nadzorczą Fundusz „Zasadach udzielania i umarżania pożyczek oraz trybie i zasadach udzielania i rozliczania dotacji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie”. Zasady te są ogólnie dostępne, m.in. na stronie internetowej Funduszu.

W strukturze pomocy finansowej realizowanej przez Fundusz wypłacone pożyczki stanowią około 90% ogółu wydatków na ochronę środowiska. Kierunkiem ochrony środowiska wspieranym największą pomocą pożyczkową w warunkach globalnych była i nadal pozostaje ochrona wód, a w dalszej kolejności ochrona powietrza oraz ochrona powierzchni ziemi.

W okresie objętym Strategią szczegółowe zasady udzielania pożyczek będą odpowiednio modyfikowane w kolejnych latach w zależności od sytuacji finansowej Funduszu i możliwości zaspokajania zgłaszanego zapotrzebowania na pomoc pożyczkową. Obecnie opracowywane są zasady udzielania pożyczek osobom fizycznym na preferencyjnych warunkach na wybrane i ściśle określone zadania.

Dotacje

Dotacje, w tym środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa przyznawane są w szczególności na ochronę przyrody, edukację ekologiczną, monitoring, zapobieganie lub likwidację poważnych awarii i ich skutków, przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i likwidację ich skutków oraz usuwanie wyrobów zawierających azbest. W strukturze pomocy finansowej udzielonej przez Fundusz dotacje stanowią około 9% ogółu wydatków na ochronę środowiska.

Przyjmuje się w „Zasadach...”, iż udział dotacji i środków finansowych przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym, nie powinien przekraczać w planie finansowym Funduszu 20% całkowitej pomocy finansowej, obejmującej łącznie: pożyczki, dotacje, środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym oraz dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych oraz częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych.

Dopłaty do kredytów

Dopłaty do kredytów w działalności Funduszu realizowane są jako dopłaty do odsetek od kredytów komercyjnych udzielanych przez Bank Ochrony Środowiska S.A. w ramach 5-ciu linii kredytowych oraz jako częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych na inwestycje związane z ochroną środowiska. W okresie lat 2013 - 2016 ich udział w pomocy finansowej udzielonej beneficjentom wyniósł ok. 1% ogółu wydatków na ochronę środowiska.

Umorzenia pożyczek

Kolejnym instrumentem finansowania bezzwrotnego są częściowe umorzenia pożyczek. Jest to jedna z najbardziej efektywnych form pomocy finansowej udzielanej beneficjentom Funduszu. Warunki zastosowane przy umorzeniu pożyczek tworzą system bodźcowy ukierunkowany na terminowość realizacji zaplanowanych inwestycji i osiągnięcie planowanego efektu ekologicznego oraz terminowość spłat kapitału i odsetek. W praktyce potencjalna możliwość umorzenia kreuje większy popyt na pożyczki. Z drugiej zaś strony każde umorzenie powoduje zmniejszenie funduszy własnych Funduszu, a tym samym zmniejszenie środków przeznaczonych na działalność statutową. Zaznaczyć przy tym należy, że umorzeniu podlegają wszystkie pożyczki, które spełniają niezbędne warunki. Najwyższe umorzenie do 25% wartości pożyczki, dotyczy umów zawieranych z jednostkami samorządu terytorialnego, samodzielnymi publicznymi zakładami opieki zdrowotnej oraz samorządowymi jednostkami budżetowymi i innym podmiotami tworzonymi na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.). Inne podmioty mogą liczyć na umorzenie do 15% wartości pożyczki.

W latach objętych strategią ewentualne modyfikacje poziomu umorzeń będą określone w „Zasadach...”. Obecnie trwa uzgadnianie zasad umorzeń pożyczek, które będą udzielane osobom fizycznym. W niektórych przypadkach będą one obejmować 30% wartości pożyczki.

Ostatecznie o maksymalnych kwotach pomocy finansowej w formie bezzwrotnej (w tym podział na dotacje, przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym za pomocą rezerwy celowej oraz umorzenia i dopłaty), przesądzać będzie corocznie plan finansowy uwzględniający rozmiary planowanych na dany rok przychodów i zgłaszanego zapotrzebowania na środki z Funduszu.

Udziały kapitałowe

Fundusz posiada 60 398 sztuk akcji Banku Ochrony Środowiska S.A., które zostały nabyte za zgodą Ministra właściwego do spraw środowiska w ramach budowania instrumentów systemu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w kraju. Posiada także niewielką ilość akcji WSK „PZL S.A. Świdnik”, które zgodnie z uchwałą Zarządu Funduszu, wynikającą ze zgody Zarządu Województwa Lubelskiego, podlegają procedurze sprzedaży. Fundusz nie przewiduje w najbliższych latach możliwości inwestowania środków w nowe przedsięwzięcia kapitałowe.

VIII. Finansowanie

Tabela 1. Prognoza wypłat środków Funduszu według priorytetów i form wsparcia na finansowanie ochrony środowiska w latach 2017-20120 (w mln zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Prognoza				
		2017	2018	2019	2020	Razem 2017-2020
1	Działalność pożyczkowa ze środków własnych razem, z tego:	75,0	72,0	72,0	72,0	291,0
1.1	Ochrona wód i gospodarka wodna	37,0	36,0	35,5	35,5	144,0
1.2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	6,8	6,5	6,5	7,0	26,8
1.3	Ochrona klimatu, atmosfery oraz wspieranie przejścia do gospodarki niskoemisyjnej	26,5	25,3	26,3	26,3	104,4
1.4	Ochrona różnorodności biologicznej	0,2	0,2	0,2	0,2	0,8
1.5	Pozostałe	4,5	4,0	3,5	3,0	15,0
2	Działalność dotacyjna ze środków własnych razem (bez umorzeń, z dopłatami do oprocentowania, przekazaniem środków pjb i in.), z tego:	11,2	5,2	4,9	4,8	26,1
2.1	Ochrona wód i gospodarka wodna	1,3	0,4	0,2	0,2	2,1
2.2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	2,3	1,0	1,0	0,9	5,2
2.3	Ochrona klimatu, atmosfery oraz wspieranie przejścia do gospodarki niskoemisyjnej	2,2	0,6	0,5	0,5	3,8
2.4	Ochrona różnorodności biologicznej	1,7	1,0	1,0	1,0	4,7
2.5	Edukacja ekologiczna	1,4	1,0	1,0	1,0	4,4
2.6	Pozostałe	2,3	1,2	1,2	1,2	5,9
3	Działalność pożyczkowa i dotacyjna ze środków własnych razem, z tego:	86,2	77,2	76,9	76,8	317,1
3.1	Ochrona wód i gospodarka wodna	38,3	36,4	35,7	35,7	146,1
3.2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	9,1	7,5	7,5	7,9	32,0
3.3	Ochrona klimatu, atmosfery oraz wspieranie przejścia do gospodarki niskoemisyjnej	28,7	25,9	26,8	26,8	108,2
3.4	Ochrona różnorodności biologicznej	1,9	1,2	1,2	1,2	5,5
3.5	Edukacja ekologiczna	1,4	1,0	1,0	1,0	4,4
3.6	Pozostałe	6,8	5,2	4,7	4,2	20,9

Wymienione wyżej potrzeby w latach 2017-2020 będą sfinansowane z własnych środków. Obecnie funkcjonuje w Funduszu pożyczka zaciągnięta w NFOŚiGW w Warszawie w ramach programu REGION – wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej, która zostanie spłacona w 2019 r. Przedstawione prognozy zostały sporządzone przy założeniu zmniejszeniu od 2018 r. wpływów z tytułu opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska otrzymywanych z Urzędu Marszałkowskiego o ok. 10 mln zł rocznie. Związane jest to z planowanym wejściem w życie ustawy Prawo wodne, która zawiera zapisy generujące takie skutki. W trakcie realizacji strategii wysokość wypłat środków Funduszu na poszczególne formy będzie podlegać aktualizacji w zależności od kształtowania się głównych kierunków wsparcia na poziomie kraju oraz od bieżących możliwości finansowych.

IX. Współpraca z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i innymi wojewódzkimi funduszami

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz 16 funduszy wojewódzkich będąc wzajemnie niezależnymi podmiotami wspólnie tworzą system finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w Polsce. Dokumentem służącym zoptymalizowaniu współpracy NFOŚiGW i wojewódzkich funduszy jest „Wspólna Strategia Działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020”, której założenia zostały uwzględnione w Strategii Funduszu w Lublinie.

W celu efektywnej realizacji swoich zadań Fundusz będzie dążył do optymalizacji zasad współpracy merytorycznej i finansowej z NFOŚiGW. Priorytetem we współpracy będą działania zmierzające do zapewnienia finansowania wkładu krajowego oraz prefinansowania dla projektów którym udzielono wsparcia finansowego ze środków unijnych. Wstępne działania polegać będą na wspólnej identyfikacji przedsięwzięć do dofinansowania ze środków unijnych wymagających wsparcia finansowego ze środków krajowych. Podstawowym celem współpracy będzie współfinansowanie udziału krajowego zidentyfikowanych potrzeb Beneficjentów z uwzględnieniem wielkości zasobów finansowych Funduszu.

Współpraca obejmować będzie działania na rzecz środowiska takie jak:

- identyfikacja przedsięwzięć do wsparcia ze środków europejskich (POiŚ, RPO, PROW) oraz uzgodnienie obszarów do finansowania przez NFOŚiGW i WFOŚiGW,
- wspólne i indywidualne współfinansowanie i prefinansowanie ze środków NFOŚiGW oraz WFOŚiGW wybranych przedsięwzięć (np. konsorcja), tworzenie list przedsięwzięć do finansowania ze środków NFOŚiGW, WFOŚiGW,
- upraszczanie procedur i stosowanie adekwatnych standardów aplikacyjnych w zakresie prefinansowania i współfinansowania przedsięwzięć,
- rozwijanie instrumentów inżynierii finansowej służących poprawie dostępności środków Funduszu,
- optymalizacja zasad i warunków finansowych współpracy NFOŚiGW i WFOŚiGW, w tym koncentrację na wspólnym finansowaniu przedsięwzięć oraz współfinansowaniu wkładu krajowego w ramach przedsięwzięć finansowanych z bezzwrotnych środków europejskich, z zachowaniem struktury finansowania pozwalającej na poprawę efektywności wydatkowania środków finansowych zarówno przez NFOŚiGW, jak i WFOŚiGW,
- tworzenie warunków do wdrażania finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w szczególności poprzez zapewnienie wsparcia działaniom służącym temu wdrażaniu oraz jego promocję, a także poprzez współpracę z podmiotami krajowymi i zagranicznymi,
- rozwijanie kompetencji systemu Funduszy oraz budowanie elastycznych procedur i rozwiązań umożliwiających aktywne reagowania na zmiany, a przede wszystkim na nieprzewidywane szanse rozwoju,
- wspieranie rozwoju innowacji w obszarze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w tym w szczególności rozwiązań na rzecz transformacji niskoemisyjnej oraz transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zapewnienia rozwiązań dla prezentacji efektów środowiskowych działalności funduszy,
- prowadzenie wspólnych działań informacyjno-promocyjnych,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników funduszy poprzez realizację wspólnych szkoleń,
- rozwój cyfrowej obsługi Beneficjentów,
- zwiększenia wykorzystania przez fundusze Cyfrowej Platformy Współpracy i Wymiany Informacji.

W celu zapewnienia pełnego zbilansowania środków niezbędnych do realizacji zadań wynikających z zawartych planów i programów o charakterze ponadregionalnym, Fundusz będzie w dalszym ciągu kontynuował współpracę w oparciu o odrębne porozumienia i umowy z partnerami.

W perspektywie finansowej 2014-2020 WFOŚiGW w Lublinie nie pełni roli Instytucji Wdrażającej jak miało to miejsce w latach 2007-2013. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, NFOŚiGW ma możliwość powierzania WFOŚiGW, na podstawie porozumień, zadań związanych z realizacją POIiŚ. Na mocy zawartego w 2015 r. porozumienia NFOŚiGW przekazał WFOŚiGW zadania związane z prowadzeniem warsztatów dla wnioskodawców, wsparciem wnioskodawców w przygotowaniu wniosku o dofinansowanie oraz kontrolą na miejscu realizacji projektów w ramach II osi POIiŚ 2014-2020. Obecnie trwają szczegółowe uzgodnienia obszarów współpracy pomiędzy NFOŚiGW i WFOŚiGW w Lublinie mające na celu podjęcie działań związanych z maksymalną absorpcją środków unijnych.

X. Aktualizacja i ocena funkcjonowania strategii

W związku z trwającymi pracami nad aktualizacją niektórych dokumentów programowych na szczeblu krajowym i regionalnym oraz planowanymi zmianami prawnymi, Fundusz przewiduje możliwość aktualizacji Strategii.

Aktualizacja Strategii pozwoli między innymi uwzględnić ewentualne zmiany wynikające z wdrożenia nowej ustawy Prawo wodne, która przewiduje modyfikację systemu ustalania, pobierania i wydatkowania należności pochodzących z opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych, w części dotyczącej należności za pobór wód oraz odprowadzanie ścieków. Wpływy z tytułu opłat i kar za pobór wody i odprowadzanie ścieków stanowią obecnie dochód wojewódzkich funduszy, którego po zmianie ustawy Prawo wodne fundusze mogą zostać pozbawione. W związku z tym aktualizacji będą wymagały przede wszystkim kierunki działań przewidzianych do wsparcia finansowego w zakresie gospodarki wodnej.

W wyniku aktualizacji możliwe będzie również uwzględnienie zmian wynikających z ostatecznego opracowania schematu współpracy z NFOŚiGW przy wdrażaniu projektów realizowanych w ramach POIiŚ 2014-2020. Obecnie brakuje ostatecznych rozwiązań dotyczących sposobu realizacji powierzonych na mocy zawartego z NFOŚiGW porozumienia zadań związanych z wdrażaniem nowej perspektywy finansowej oraz sposobem finansowania inwestycji środowiskowych. Podjęte działania powinny sprzyjać maksymalnej absorpcji środków unijnych. Aktywny udział Funduszu w Lublinie w planowanych przedsięwzięciach pozwoli na wykorzystanie doświadczenia, kompetencji i wiedzy wynikającej z dotychczas prowadzonej działalności w zakresie realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE.